

GRADSKI MUZEJ SENJ
Milana Ogrizovića 5, SENJ
Tel: 053/881-141
E-mail: gradski.muzej.senj@gs.t-com.hr

Urbroj: 32 - 2026
Senj, 13. veljače 2026.

IZVJEŠTAJ O RADU GRADSKOG MUZEJA SENJ ZA 2025. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.2. Terensko istraživanje

Arheološkim nadzorom (voditeljica: B. L.J.) nad građevinskim i zemljanim radovima u ulici Augusta Šenoa u Senju 2025. godine pronađeno je 13 komada raznih ulomaka arhitekture i dvadeset komada raznih ulomaka keramike. Izdvojeni pokretni arheološki materijal dokumentacijske vrijednosti pohranjen je u Gradskom muzeju Senj, prema članku 21. *Pravilnika o arheološkim istraživanjima* (NN 102/2010).

1.3. Darovanje

A. M. V. D. Gradskom muzeju Senj poklonila je vrijednu rukopisnu knjigu vezanu uz porijeklo predaka pok. supruga T. D., kapetana duge plovidbe. Rukopisna knjiga datira u 17. stoljeće.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

U 2025. godini nastavilo se s dopunjavanjem predmeta po muzejskim zbirkama računalnim putem u program M++.

Zbog odlaska u mirovinu prethodnog kustosa/voditelja zbirke te novonastalog zapošljavanja novog djelatnika/kustosa Gradskog muzeja Senj došlo je do raspodjele voditelja muzejskih zbirki u programu M++ kako slijedi: za voditelja *Etnografske zbirke Bunjevaca, Zbirke oružja i vojne opreme* te *Arheološke i hidroarheološke zbirke* imenuje se Vedran Tomljanović, prof.; za voditeljicu *Zbirke fotografija, razglednica i dopisnica, Zbirke arhivalija* te *Prirodoslovne zbirke Velebit* imenuje se Ana Vukelić Biondić, prof.; za voditelja *Zbirke kamenih spomenika, Kulturno-povijesne zbirke, Umjetničke zbirke* i *Numizmatičke zbirke* imenuje se Josip Vukelić, prof.

Iz *Arheološke zbirke* obrisala su se dva unosa/predmeta koja su vraćena vlasniku (Sakralnoj baštini Senj).

U zbirku *Kamenih spomenika – srednji i novi vijek* dodana je replika nadgrobne ploče Ivana Lenkovića, vrhovnog kapetana Hrvatske i Slavonske krajine te senjskog kapetana. Lenković je umro 22. lipnja 1569. godine, sahranjen je u franjevačkoj crkvi sv. Leonarda u Novom Mestu. Od nadgrobne ploče sačuvan je središnji dio s reljefnim prikazom viteza, nedostaju natpisi i okvir. Replika Lenkovićeve nadgrobne ploče nalazi se u postavu stalne izložbe "Senjski uskoci i Senjska primorska kapetanija" u tvrđavi Nehaj. Posuđena je za izložbu

"U početku bijaše kraljevstvo", koja je u povodu 1100 godina Hrvatskog Kraljevstva postavljena u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu.

3.3. Fototeka

Fotoaparatom i mobilnim telefonom snimljeni su i tako dokumentirani svi događaji vezani uz Gradski muzej Senj – manifestacije te otvorenja izložbi postavljenih u organizaciji Gradskog muzeja. Sve je ujedno postavljeno i na mrežne stranice Gradskog muzeja Senj.

3.9. Ostalo

Redovito se vodi u programu S++, relacijskoj bazi podataka namijenjenoj vođenju sekundarne muzejske dokumentacije. U 2025. unesao se 101 zapis: evidencija izložbi – 73, evidencija o stručnom i znanstvenom radu – 6, evidencija o izdavačkoj djelatnosti – 15 te evidencija marketinga i odnosa s javnošću – 7.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Muzejska knjižnica obogaćena je naslovima koje redovito primamo u okviru međumuzejske razmjene, a istovremeno suradnicima i donatorima poklonjene su knjige (časopisi i katalozi) tiskani u organizaciji ili suorganizaciji Gradskog muzeja.

Redovito smo primali časopise: *Latina & Graeca*, *Matica*, *Svjetionik* i *Vatrogasac*.

4.4. Služba i usluge za korisnike

Za potrebe znanstvenog usavršavanja i izrade znanstvenih radova znanstvenicima je dostavljena tražena arhivska i foto građa iz fundusa Muzeja vezana za senjsku i hrvatsku povijest.

Za potrebe izrade naturalnih, seminarskih i diplomskih radova, novinskih članaka i emisija stručnim naslovima iz knjižnog fonda i foto-materijalom, uz pomoć stručnih djelatnika, koristili su se učenici osnovnih i srednjih škola, studenti i novinari, sve prema uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju. (*Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju*).

5. STALNI POSTAV

5.2. Izmjene stalnog postava

U suradnji s Prirodoslovnim muzejom Rijeka, stručnjacima s iz područja biologije (botanike, zoologije, biologije mora), geologije, paleontologije i muzejske pedagogije, izrađen je idejni koncept i interpretacijski plan uređenja novog stalnog postava *Prirodoslovne zbirke Velebit*, s pripremom stručnih podloga za cjeline/teme u postavu. Nastavak faze II. uređenja planiran je za 2026. i 2027. godinu.

6. STRUČNI RAD

6.3. Revizija građe

Zbog odlaska u mirovinu prethodnog kustosa/voditelja zbirke te novonastalog zapošljavanja novog djelatnika/kustosa Gradskog muzeja Senj morala se provesti preraspodjela

muzejskih zbirki u programu M++, a prije zaduživanja, provela se revizija zbirki kako bi potom novi djelatnik mogao biti odgovoran za iste. Reviziju je prihvatilo Upravno vijeće GMS-a.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Gradski muzej Senj ponosno je sudjelovao u izložbi *U početku bijaše kraljevstvo* u povodu 1100 godina Hrvatskog Kraljevstva, održanoj u Galeriji Klovićevi dvori. Gradski muzej Senj za potrebe ove izložbe ustupio je Klovićevim dvorima repliku nadgrobne ploče Ivana Lenkovića (GMS-ZKS-55), vrhovnog kapetana Hrvatske i Slavonske krajine te senjskog kapetana. Replika se inače nalazi na tvrđavi Nehaj u sklopu izložbe *Senjski uskoci i Senjska primorska kapetanija*. Riječ je o gipsanoj ploči dimenzija 185 x 89 x 25 cm. Izložba je otvorena 16. listopada 2025., a traje do 15. veljače 2026.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Kustosica Gradskog muzeja Senj Ana Vukelić Biondić sudjelovala je na znanstvenom skupu *300 godina senjskog srednjeg školstva* održanom 18. listopada 2025. godine izlaganjem *Kuća od priča: muzeološki koncept oblikovanja trajnog sjećanja na senjske književnike*. U navedenom izlaganju, na temelju Senjskog književnog kruga i postojećeg stalnog postava GMS-a *Intelektualni krug Senja* ponudila je moguću rekonstrukciju postava poštujući muzeološke principe, ali i zadanost prostora.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Stručna pomoć Gradu Senja u vidu posudbe dostupne dokumentacije i informacija vezanih za osmišljavanje gradskih projekata:

- za potrebe opisa pristupnih (POI) točaka za aplikaciju o gradskim zidinama Grada Senja, GMS je pripremio tekstove i fotodokumentaciju iz svoje pismohrane i dostavio je firmi Art Division d.o.o. (veljača – srpanj 2025.)

Stručna pomoć pri izradi maturalnih, diplomskih i znanstvenih radova – posudba literature, uvid u muzejsku dokumentaciju i građu u svrhu istraživanja (prema *Pravilniku o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju*).

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Djelatnici Vedran Tomljanović, Melanija Prpić i Ana Vukelić Biondić članovi su Uredništva a1 znanstvenog časopisa *Senjski zbornik*. Ana Vukelić Biondić također je izvršna urednica časopisa *Senjski zbornik*.

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Senjsko muzejsko društvo (svi djelatnici članovi su SMD-a)

6.12. Informatički poslovi muzeja

Umjetnik Josip Vrančić kreirao je osobnu dizajnersku posvetu Silviju Strahimiru Kranjčeviću, iz čiste zahvalnosti za stihove. Projekt je dobio potporu pjesnikove praunuke, gospođe Gorke Vuletić. Nakon što nam je umjetnik Vrančić darovao osobnu dizajnersku posvetu,

istu smo digitalizirali u povodu 160 godina rođenja senjskog pjesnika (<https://www.muzej-senj.hr/sskranjcevic-160-godina/>).

Tijekom veljače i ožujka 2025. digitaliziran je i 51. svezak znanstvenog časopisa *Senjski zbornik*, znanstvena publikacija kojoj je Gradski muzej Senj jedan od izdavača (<https://www.muzej-senj.hr/senjski-zbornik/senjski-zbornik-51/>).

U organizaciji Muzeja policije i Gradskog muzeja Senj 24. travnja 2025. na prvom katu tvrđave Nehaj svečano je otvorena izložba *BUDI ZAKON! Jučer – danas – sutra*. Izložbom je obuhvaćen razvoj redarstvenih snaga u Hrvatskoj od 9. stoljeća do danas, s naglaskom na ključne promjene od sredine 19. stoljeća. Među zanimljivim izlošcima ističe se zbirka oružja hrvatske proizvodnje s početka Domovinskog rata. Posebnu cjelinu izložbe čine policijska oprema i odore. U dijelu postava *Ljepota lažnog sjaja* izložena su krivotvorena djela poznatih svjetskih umjetnika i hrvatskih velikana. Od 2009. do danas, u svojoj Kriminalističkoj zbirci Muzej policije prikupio je više od 80 krivotvorina domaćih i svjetskih velikana poput Borisa Bućana, Đure Pulitike, Ivana Lackovića Croate, Mersada Berbera, Charlesa Billicha, Ede Murtića i mnogih drugih, uključujući i krivotvorine radova inozemnih umjetnika kao što su Renoir, Picasso, Dalí i Modigliani. Taj dio izložbe nije samo svjedočanstvo o vještini i umješnosti krivotvoritelja nego i o neumornom radu onih koji štite autentičnost i integritet umjetničkih djela. Nezaobilazna je i Zagrebačka škola poligrafa, koja je u drugoj polovici 20. stoljeća Hrvatsku postavila na vodeći položaj u kriminalističkim istraživanjima u bivšoj Jugoslaviji te dio postava podsjeća na važne osobe i događaje u nastanku i razvoju Zagrebačke škola poligrafa. Zbirka kriminalističke tehnike predstavljena je simuliranim mjestom događaja teškoga kaznenog djela, a posjetiteljima omogućuje da dožive situacije s kojima se policijski službenici svakodnevno suočavaju. 26 informativnih panoa izložbe Gradski muzej Senj tijekom svibnja i lipnja 2025. uspješno je preveo na strani jezik i digitalizirao prijevode, tako da su se strani posjetitelji tijekom posjeta mogli lako i brzo snalaziti u prostoru jer su na raspolaganju imali QR-kodove za očitavanje (<https://www.muzej-senj.hr/budi-zakon-en/>). Sadržaj izložbe i opise predmeta/legende preveo je Martin Mayhew.

Istog je dana otvorena i izložba *Po svjetskim morima* Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka. Izložba prati razvitak pomorstva sjevernog Jadrana od prve polovice 19. stoljeća do kraja prvog desetljeća 20. stoljeća. Grad Senj vrlo se rano spominje u djelima grčkih i rimskih zemljopisaca i povjesničara. Jedan je od najstarijih spomena Senja u Periplusu, čiji je autor Pseudoskilaks iz 4. stoljeća prije Krista. Nakon Pseudoskilaksa Senj spominje rimski pisac Plinije iz 1. stoljeća, a zatim Klaudije Ptolomej iz 2. stoljeća u djelu Geografija. Najznačajnije razdoblje senjskog brodarstva duge plovidbe nastaje nakon Napoleonskih ratova, kada je Senj, kao i čitava istočnojadranska obala, došao opet pod vlast Habsburške monarhije. Nakon Napoleonskih ratova četrdesetih se godina 19. stoljeća stanje mijenja. Po dolasku braće Pritchard u Kraljevicu senjski trgovci Josip Barac, Vjekoslav Rubelli i Josip Marković s njima sklapaju poslove. Koncem šezdesetih godina 19. stoljeća trgovci su se – uvidjevši da je promet u stalnu opadanju – udružili i 1867. godine osnovali Senjsko brodarsko društvo. U programu je toga Društva bila izgradnja jedrenjaka duge plovidbe, od kojih su tri najpoznatija svakako Hrvatska (Pošćić), Hrvat i Trojednica. Gradski muzej Senj tom je prilikom izdao popratni deplijan izložbe, koji je dostupan online: https://www.muzej-senj.hr/wp-content/uploads/2025/04/Po-svjetskim-morima_DEPLIJAN-IZLOZBE.pdf.

U razdoblju od lipnja do rujna 2025. uspješno su digitalizirani odabrani sadržaji iz zbirki *Intelektualni krug Senja* (<https://www.muzej-senj.hr/galerija-intelektualni-krug-senja/>), *Povijest tvrđave Nehaj* (<https://www.muzej-senj.hr/galerija-povijest-tvrđave-nehaj/>) i *Senjske crkve kroz povijest* (<https://www.muzej-senj.hr/galerija-senjske-crkve-kroz-povijest/>).

S obzirom na nove zahtjeve prema *Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju* (NN 21/23) te potrebu unaprjeđenja informacijske sigurnosti u smislu izrade

dodatnih sigurnosnih kopija (backup) baza podataka i pridruženih datoteka, s tvrtkom LINK2 izradili smo sigurnosne kopije na dva čvrsta diska te tako ostvarili zakonsku potrebu postojanja dvojakog backupa: isključenog (*off-line*) te izvanlokacijskog (*off-site*). Nove mjere koje zadaje pravilnik predstavljaju standard za tzv. oporavak od katastrofe (*DR - disaster recovery*) nužan za upravljanje rizicima od virusa, požara, strujnog udara, prirodne katastrofe, slučajnog/namjernog djelovanja čovjeka, krađe i sl. Prethodno smo nabavili novu informatičku opremu potrebnu za provođenje izrade sigurnosne kopije.

U 2025. produžili smo licence za korištenje antivirusnog programa ESET NOD32 za sva računala (10 licenci za osobna, prijenosna i poslužiteljska računala).

Osmišljen je i postavljen obrazac *Najava posjeta* na mrežnoj stranici Muzeja. Obrazac najave posjeta u muzeju donosi brojne prednosti u pogledu brzine i organizacije. Prije svega, omogućuje brže prikupljanje ključnih informacija o posjetiteljima – poput broja sudionika, željenog termina i posebnih potreba – što olakšava pravovremeno planiranje. Muzejsko osoblje tako može učinkovitije rasporediti kustose/vodiče, pripremiti odgovarajuće sadržaje i optimizirati kapacitete prostora. Uz to, automatizirano zaprimanje najava smanjuje potrebu za dodatnom komunikacijom putem telefona ili e-pošte, čime se ubrzava cijeli proces dogovaranja posjeta i smanjuje mogućnost nesporazuma (<https://www.muzej-senj.hr/najava-posjeta/>).

Vršeno je redovito objavljivanje i ažuriranje podataka vezanih uz programe i djelatnost Muzeja na mrežnoj stranici muzeja.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skup - suorganizacija

-Naziv skupa: *300 godina srednjeg školstva u Senju 1725. – 2025.*

-Tema: tri stoljeća srednjeg školstva u Senju; povijest senjske gimnazije i srednje škole; ljudi, događaji i mogućnosti

-Vrijeme održavanja: 17. listopada 2025.

-Mjesto održavanja: Pučko otvoreno učilište M. C. Nehajeva u Senju

-Kratki opis: U listopadu 2025. Gradski muzej Senj bio je suorganizator znanstvenoga skupa *300 godina srednjeg školstva u Senju*, uz Zavod za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar te Agenciju za odgoj i obrazovanje. To je ujedno bio i međužupanijski stručni skup *Cjelodnevna nastava i jačanje komunikacijskih vještina učitelja i nastavnika povijesti*. Sve je održano pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, Grada Senja te Ličko-senjske županije. U povodu tri stoljeća trajanja i učenja u srednjem školstvu u Senju kod gimnazijskih stepenica otkriven je spomenik kao trajni podsjetnik na put kojim su hodali naraštaji učenika, profesora i svih koji su vjerovali u moć znanja. Spomenik simbolično prikazuje tri zatvorene knjige koje označavaju protekla stoljeća srednjoškolskog obrazovanja u Senju i jednu otvorenu knjigu koja pokazuje nastavak u budućnost. Autor spomenika je kipar i bibrirski kamenoklesar Hrvoje Živković. U prvoj sekciji znanstvenog skupa predstavljena su teme *Šegrtska škola u Senju (1894. – 1918.)* Željka Holjevca i Ivana Brlića, *Isusovačka gimnazija u Rijeci 1627. – 1773.* Marka Medveda, *Utjecaj Katoličke Crkve na razvoj školstva u Senju u 18. i 19. stoljeću* Željka Škorića, *Glagoljska baština Senja u djelu akademkinje Anice Nazor Sanje Holjevac*, *Govor Senja u djelima akademika Milana Mogušića* Silvine Vranić te *Školska knjižnica Srednje škole Pavla Rittera Vitezovića u Senju* Marice Štokić. U poslijepodnevnoj znanstvenoj sekciji predstavljene su teme *Pučke škole u senjskome kraju* Domagoja Krpana, *Turbulentne godine senjskog srednjeg školstva – između rata i obrazovanja* Karla Rukavine, *Kuća od priča: muzeološki koncept oblikovanja trajnog sjećanja na senjske književnike* Ane Vukelić Biondić,

kustosice Gradskog muzeja Senj, *45 godina Kluba maturanata senjske gimnazije* Silvija Šojata te *Modularna nastava* Josipa Ivoša.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

- Naziv izložbe: *Muzeji – vidljivi i nevidljivi*
 - Mjesto održavanja i prostor: atrij Gradskog muzeja Senj
 - Vrijeme trajanja: 21. siječnja 2025. – 18. svibnja 2025.
- Izložba je postavljena u prigodi održavanja manifestacije Noć muzeja 2025.*

- Autori stručne koncepcije i likovnog postava: kustosi GMS-a

- Opseg: 10 panoa veličine 100 x 70 cm

- Vrsta: povijesna, samostalna, tuzemna

- Tema: U sklopu teme 20. Noći muzeja Gradski muzej Senj predstavio je javnosti vidljivo i nevidljivo iz svojeg fundusa – stalne postave i zbirke: *Arheološku i hidroarheološku zbirku, zbirku Glagoljska baština Senja, Senj i Senjani u Domovinskom ratu, Intelektualni krug Senja, Etnografsku zbirku Bunjevaca, Kulturno-povijesnu zbirku, Numizmatičku zbirku, Prirodoslovnu zbirku Velebit, Umjetničku zbirku, Zbirku arhivalija, Zbirku fotografija, razglednica i dopisnica, Zbirku kamenih spomenika – srednji i novi vijek te Zbirku oružja i vojne opreme*. Posljednjih smo godina obnovili i modernizirali stalni postav *Arheološke zbirke* i stalni postav *Glagoljska baština Senja*, a na isti način predstavili smo *Numizmatičku zbirku*, koja je postala dijelom stalnog postava te tiskali pripadajući katalog. Postavi su predstavljeni novim tablama s tekstualnim i grafičkim sadržajem, opremljenim QR kodovima i popratnim prijevodima.

- Naziv izložbe: *BUDI ZAKON! Jučer – danas – sutra*
 - Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Nehaj Senj, 1. kat
- Izložba je postavljena u povodu proslave Dana Grada Senja 2025.*
- Početak i kraj trajanja: 24. travnja 2025. – 1. rujna 2025.
 - Autori stručne koncepcije i postava: Nikša Jelovčić, Muzej policije i kustosi GMS-a
 - Opseg: 26 panoa različitih dimenzija; vojne odore, oružje, vojna i policijska oprema, fotografije, umjetnine
 - Vrsta: povijesna, vojna/policijska, tuzemna

- Tema: U organizaciji Muzeja policije i Gradskog muzeja Senj 24. travnja 2025. na prvom katu tvrđave Nehaj svečano je otvorena izložba *BUDI ZAKON! Jučer – danas – sutra*. Izložbom je obuhvaćen razvoj redarstvenih snaga u Hrvatskoj od 9. stoljeća do danas, s naglaskom na ključne promjene od sredine 19. stoljeća. Među zanimljivim izlošcima ističe se zbirka oružja hrvatske proizvodnje s početka Domovinskog rata. Posebnu cjelinu izložbe čine policijska oprema i odore. U dijelu postava *Ljepota lažnog sjaja* izložena su krivotvorena djela poznatih svjetskih umjetnika i hrvatskih velikana. Od 2009. do danas, u svojoj Kriminalističkoj zbirci Muzej policije prikupio je više od 80 krivotvorina domaćih i svjetskih velikana poput Borisa Bućana, Đure Pulitike, Ivana Lackovića Croate, Mersada Berbera, Charlesa Billicha, Ede Murtića i mnogih drugih, uključujući i krivotvorine radova inozemnih umjetnika kao što su Renoir, Picasso, Dalí i Modigliani. Taj dio izložbe nije samo svjedočanstvo o vještini i umješnosti krivotvoritelja nego i o neumornom radu onih koji štite autentičnost i integritet umjetničkih djela. Nezaobilazna je i Zagrebačka škola poligrafa, koja je u drugoj polovici 20. stoljeća Hrvatsku postavila na vodeći položaj u kriminalističkim istraživanjima u bivšoj Jugoslaviji te dio postava podsjeća na važne osobe i događaje u nastanku i razvoju Zagrebačke škola poligrafa. Zbirka kriminalističke tehnike predstavljena je simuliranim mjestom događaja teškoga kaznenog djela, a posjetiteljima omogućuje da dožive situacije s kojima se policijski službenici svakodnevno suočavaju. 26

informativnih panoa izložbe Gradski muzej Senj tijekom svibnja i lipnja 2025. uspješno je preveo na strani jezik i digitalizirao prijevode, tako da su se strani posjetitelji tijekom posjeta mogli lako i brzo snalaziti u prostoru jer su na raspolaganju imali QR-kodove za očitavanje (<https://www.muzej-senj.hr/budi-zakon-en/>).

Naziv izložbe / postava: *Po svjetskim morima*

- Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Nehaj Senj, 2. kat

Izložba je postavljena u povodu proslave Dana Grada Senja 2025.

-Početak trajanja: 24. travnja 2025. – 1. listopada 2025.

- Autori stručne koncepcije i postava: Nikša Mendeš, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka i kustosi GMS-a

- Opseg: 9 muzejskih vitrina – brodski dnevници, potvrde, fotografije, zahvalnice, proglašeni; knjige; predmeti: sekstant, dvogled, marama, kapa, maketa broda, španjolski križić, plakete, putni kovčežić, ulje na platnu, dva roll-upa, 10 slika na kapafiksu, 7 zidnih postera; katalog, deplijan

- Vrsta: povijesna, tuzemna

- Tema: Izložba prati razvitak pomorstva sjevernog Jadrana od prve polovice 19. stoljeća do kraja prvog desetljeća 20. stoljeća. Grad Senj vrlo se rano spominje u djelima grčkih i rimskih zemljopisaca i povjesničara. Jedan je od najstarijih spomena Senja u *Periplusu*, čiji je autor Pseudoskilaks iz 4. stoljeća prije Krista. Nakon Pseudoskilaksa Senj spominje rimski pisac Plinije iz 1. stoljeća, a zatim Klaudije Ptolomej iz 2. stoljeća u djelu *Geografija*. Najznačajnije razdoblje senjskog brodarstva duge plovidbe nastaje nakon Napoleonskih ratova, kada je Senj, kao i čitava istočnojadranska obala, došao opet pod vlast Habsburške monarhije. Nakon Napoleonskih ratova četrdesetih se godina 19. stoljeća stanje mijenja. Po dolasku braće Pritchard u Kraljevicu senjski trgovci Josip Barac, Vjekoslav Rubelli i Josip Marković s njima sklapaju poslove. Koncem šezdesetih godina 19. stoljeća trgovci su se – uvidjevši da je promet u stalnu opadanju – udružili i 1867. godine osnovali Senjsko brodersko društvo. U programu je toga Društva bila izgradnja jedrenjaka duge plovidbe, od kojih su tri najpoznatija svakako *Hrvatska (Pošćić)*, *Hrvat i Trojednica*. Gradski muzej Senj tom je prilikom izdao popratni deplijan izložbe, koji je dostupan online: https://www.muzej-senj.hr/wp-content/uploads/2025/04/Po-svjetskim-morima_DEPLIJAN-IZLOZBE.pdf.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

U organizaciji Gradskog muzeja Senj i Senjskog muzejskog društva otisnut je 52. svezak znanstvenog časopisa *Senjski zbornik* koji na 300 stranica donosi niz znanstvenih članaka različite tematike.

U sklopu gostovanja izložbe *Po svjetskim morima* Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka na tvrđavi Nehaj GMS je izdao prateći deplijan izložbe.

Gradski muzej Senj je u tijeku 2025. za tisak pripremio *Katalog Etnografske zbirke Bunjevaca*, svoje najbrojnije zbirke. Baza M++ broji 1182 muzejska predmeta (1056 zapisa i 1295 fizičkih predmeta). Zbirka je dio Gradskog muzeja Senj od samog njegovog osnutka. Katalog je pripremljen uz pomoć stručnih suradnica – etnologinja: Marijete Rajković Iveta (Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), Ivane Šarić Žic (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka), Jasmine Jurković

Petras (Gradski muzej Virovitica) i Milane Černelić (Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Tijekom godine edukativno i stručno vodstvo na tvrđavi Nehaj imalo je oko 8300 posjetitelja djece i odraslih, a u Gradskom muzeju oko 600 posjetitelja i to djece i odraslih.

Specijalna vodstva u Gradskom muzeju Senj i tvrđavi Nehaj organizirana su za posjete delegacija, službene posjete stranih novinara i goste Grada Senja.

11.3. Radionice i igraonice

U 2025. GMS je započeo s ciklusom radionica za učenike osnovne škole pod *nazivom Mali senjski kustosi*.

Prva u nizu održana je u svibnju 2025. u povodu obilježavanja Međunarodnog dana muzeja 2025., a nazvana je *Mali senjski kustosi: Kartoline*. Ne tako davno, razglednice su, uz pisma, bile jedini oblik pisane komunikacije i slale su se putem pošte. Razglednicom smo dojavljivali važne novosti ili se pak javljali obitelji i prijateljima s neke lijepe destinacije. Razglednice su putovale dugo, nosile su pečate poštanskih ureda, imale su poštansku markicu i danas ih cijenimo kao uspomene prošlih vremena. GMS ponosno vodi *Zbirku fotografija, razglednica i dopisnica*. Na radionici u Gradskom muzeju Senj učenici 5. razreda Osnovne škole Silvija Strahimira Kranjčevića Senj s profesoricom Andrejom Kartelo-Nekić imali su priliku otkriti koje se razglednice čuvaju u Muzeju, kako se čuvaju te kojih se pravila moramo držati pri pisanju razglednica. Na radionici su saznali i zbog čega su neke razglednice važnije od drugih te pokušali odgonetnuti koliko su pak stare. Nakon toga učenici su izradili svoje vlastite razglednice. Ovo je bila jedinstvena prilika da Gradski muzej Senj pokaže na koji način čuva baštinu, u pravom malom *Behind the scenes* jer su učenici imali pristup prostoru koji inače nije dostupan posjetitelju (muzejska knjižnica) s naglaskom na istraživački rad i upoznavanje muzejske zbirke.

Druga radionica održana je u prosincu povodom obilježavanja Adventa 2025., pod nazivom *Božićna vremenska kapsula*. Na radionici u kojoj su sudjelovali sedmi razredi Osnovne škole Silvija Strahimira Kranjčevića učenici su izrađivali vlastite vremenske kapsule. Uočili su pritom kako se tradicija mijenja i prilagođava vremenu, ali isto tako zaključili o tomu koje vrijednosti ostaju postojane. Radionica je imala cilj razvijanja povijesnog mišljenja, sposobnosti uspoređivanja prošlosti i sadašnjosti te poticanja svijesti o ulozi pojedinca u očuvanju kulturnog identiteta (zadatak je bio da izaberu 1 božićni običaj iz prošlosti koji im se i zapišu zašto ga žele sačuvati u kapsuli; zatim svaka grupa bira 1 božićni običaj iz današnjeg vremena koji smatra važnim ili zanimljivim, npr. ukrašavanje škole ili grada, darivanje u humanitarne svrhe, odlazak na zornice, obiteljski ručak...; zatim svaka grupa zapisuje poruku za generacije u budućnosti – što o svojem Božiću žele poručiti onima koji dolaze). Poruke su prigodno spremljene u kartonske tube.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

U javnim glasilima objavljeni su tekstovi vezani za kulturne aktivnosti Gradskog muzeja.

Na više mrežnih portala (Novi list, Tunera-info, Lika-online, Turistička zajednica Grada Senja) te društvenim mrežama TZ-a Senj kroz cijelu godinu objavljujane su informacije vezane za aktivnosti Gradskog muzeja Senj.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Sudjelovanje u više televizijskih emisija na temu promocije i prezentacije senjske kulturne baštine:

1. *Coolturist* (Nova TV)
2. *More* (HRT)
3. *Koordinacija* (HRT)
4. *Čuvari povijesti* (RTL Kockica)

Suradnja sa Radio Senjom pri snimanju redovite emisije *Baština* u kojoj se detaljno obrađuje senjska kulturno-povijesna baština i tradicija.

12.4. Promocije i prezentacije

Gradski muzej Senj, u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Senja, u lipnju 2025. bio je domaćin posjeta njemačkih novinara, predstavnika Hrvatske turističke zajednice u Münchenu. Tom su prilikom posjetili Gradski muzej Senj i tvrđavu Nehaj te staru gradsku jezgru i snimili prigodan promotivni video za Hrvate u Njemačkoj.

U lipnju 2025. tvrđava Nehaj postala je dio GIFTS mreže. Pridruživanjem GIFTS mreži tako smo postali dio velike regionalne zajednice koja: promiče suradnju i razmjenu znanja (sudjelovanje u radionicama, edukacijama i inicijativama usmjerenima na unaprjeđenje upravljanja kulturnim lokalitetima), potiče usvajanje zelenih standarda (primjena održive prakse poput smanjenja ugljičnog otiska, povećanja energetske učinkovitosti i odgovornog upravljanja otpadom na lokalitetima), povećava vidljivost kulturnih lokaliteta (kroz aktivnosti poput inicijative “Night of Fortresses Goes Green”, lokalitet je promoviran kao dio šire regionalne mreže održivih turističkih destinacija) doprinosi društvenoj inkluziji i jača regionalnu suradnju (mreža povezuje kulturne dionike iz različitih zemalja s ciljem zajedničkog rješavanja problema i unaprjeđenja sektora kulturnog turizma).

U rujnu 2025. Gradski muzej Senj i tvrđava Nehaj postali su dio turističko-poslovne karte *Europske turističke organizacije* (ETO). Europska turistička organizacija (<https://europeantourismorganization.eu/>) pokrenula je jedinstveni *Europski projekt*, koji podrazumijeva izradu turističko-poslovne karte u svrhu objedinjavanja turističkih i poslovnih potencijala država članica Europske unije te njezinih kandidata na jednom mjestu, s uključenom besplatnom promocijom iz unaprijed osiguranih sredstava predviđenih za ovaj projekt. Europska turistička organizacija tako kroz svoj centralizirani informacijski sustav stvara turističko-poslovnu mapu koja će u državama članicama Europske unije te njezinim kandidatima oslikavati određeni geografski prostor (grad, općina, mjesto i sl.). Osnovna ideja je da se realizacijom ovog projekta stvori mreža turističke i poslovne ponude Europe, koja će biti predstavljena kao informacija najširoj javnosti, tj. da informacije stignu do svakog potencijalnog putnika unutar i izvan Europe. Gradski muzej Senj i tvrđava Nehaj na turističko-poslovnoj karti Europe dostupni su na poveznici: <https://europeantourismorganization.eu/locations/city-museum-senj/>.

12.7. Ostalo

Sudjelovanje u odavanju počasti *Senjskim žrtvama* kod spomen-ploče, ulica Potok, 9. svibnja 2025.

Sudjelovanje u projektu *Noć tvrđava 2025.* koja je održana 9. svibnja 2025. godine na tvrđavi Nehaj. Sudjelovanje tvrđave Nehaj u ovoj manifestaciji naglašava važnost odgovornog upravljanja kulturnim lokalitetima. Otvaranjem vrata javnosti i omogućavanjem besplatnog pristupa, potiče se edukacija posjetitelja o povijesti i značaju kulturne baštine te se povećava svijest o potrebi njezinog očuvanja. Održivi turizam podrazumijeva korištenje postojećih resursa na način koji ne ugrožava njihovu budućnost. Programi poput ovog doprinose ravnomjernoj raspodjeli turističkih tokova i u predsezoni te promoviraju održivo korištenje kulturnih lokaliteta i smanjuju ekološki otisak kroz valorizaciju povijesnih prostora bez potrebe za dodatnim infrastrukturnim zahvatima. Inače, manifestacija *Noć tvrđava* u protekle tri godine povezala je više od 50 lokaliteta u 8 zemalja i 40 gradova, uključujući obalne i kontinentalne utvrde, dvorce, muzeje, galerije i utvrđene gradove, promovirajući ih kao turističke atrakcije. Ovaj uspjeh naglasio je potencijal za jaču suradnju u razvoju održivog kulturnog turizma. Cilj je podići svijest posjetitelja o održivom turizmu i održivim praksama te ih potaknuti na aktivno sudjelovanje u očuvanju okoliša. Manifestacijom *Night of Fortresses Goes Green* slavimo kulturno nasljeđe, ali i pridonosimo zaštiti našeg planeta – korak po korak, događaj po događaj.

Sudjelovanje u projektu *Europski dani arheologije* od 13. do 15. lipnja 2025. godine na kojem je predstavljen *Katalog Numizmatičke zbirke*. Katalog donosi numizmatičku topografiju Senja i okolice, odnosno kronologiju zastupljenosti antičkog i srednjovjekovnog novca na brojnim lokalitetima senjskoga područja. U Katalogu se predstavljaju nazivi, vrste građe s kronološkim odrednicama, nalazištima, inventarnim brojevima i fotografijama koje oslikavaju dio odabranih numizmata. Najveći dio čini kovani novac, a manji dio čine medalje i papirnati novac. Po prvi put, čitanju jedne muzejske publikacije Gradskog muzeja Senj bilo je moguće pristupiti očitavanjem QR koda. Katalogu je moguće besplatno pristupiti i na poveznici: <https://www.muzej-senj.hr/wp-content/uploads/2025/02/Katalog-numizmatika-final-07-01-Korice.pdf>

Izrađeni su elektrotehnički projekti za električne instalacije i vatrodjavu za lokaciju Gradskog muzeja Senj – palača Vukasović. Objekt u kojem je smješten muzej starije je gradnje, a postojeće elektroinstalacije su dotrajale, tehnički zastarjele te nisu u skladu s važećim pravilima struke i sigurnosnim standardima. S obzirom na to da je ispravno i sigurno izvedena elektroenergetska infrastruktura temelj za sve daljnje tehničke i infrastrukturne zahvate, nužna je potpuna rekonstrukcija elektroinstalacija u muzeju.

U suradnji s Turističkom zajednicom Grada Senja, GMS je sudjelovao u izradi prijedloga *Plana upravljanja destinacijom za razdoblje 2026. – 2029.*, koji se potom uputio na javno savjetovanje.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Tvrđavu Nehaj tijekom 2025. godine posjetilo je **39716**, a Gradski muzej **1213** posjetitelja.

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja (u %)

- Republika Hrvatska: 4,1 %
- Lokalna samouprava: 42,3 %
- Vlastiti prihodi: 53,6 %

16. OSTALE AKTIVNOSTI

Izlaganje na virtualnoj 44. izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja na sajmu *Interliber 2025.* u organizaciji MDC-a.

Ravnatelj:
Vedran Tomljanović, prof.

